

Píseň: NEZ702 – Krásná je modrá obloha + modlitba; Oddíl k výkladu: Pís 7, 1-6

Milí,

Na posledním setkání jsme se věnovali Pís 6. V té se další dívky rozhodly pomoci Milé hledat Milého – po přesvědčivém zpěvu Milé z Pís 5. Překvapivě se však většina kapitoly věnuje chvále krásy Milé z úst Milého.

Mnohé formulace a obrazy jsme již slyšeli dříve v Písni. Opět nešlo „jen“ o tělesnou krásu Milé, ale také její osobnosti. A hlavně o blízkost *celkové* krásy Milé ke kráse bohoslužeb, protože bezúhonnosti.

Poslední verš Pís 6 je spíše nesrozumitelný. Ačkoli v dnešním oddílu se hebr. výraz nádíb vrací – ve v. 2.

Verš 1.

První verš nás uvádí do obraznosti tance. Milá se má točit – jako základní součást tance. Točit se má čtyřikrát – jakoby do čtyř světových stran. Aby si ji mohli všichni se vším všudy prohlédnout.

„Táborový“ tanec je myšlen mezi *vojenskými* tábory (srv. kralický překlad). Původně tedy šlo nejspíše o tanec oslavující vítězství, znovu dramatizovaný „muzikálem“ v táboře (srv. např. dceru soudce Jiftácha). Ještě zřetelnější je v tom samotná hebrejšтина, protože mecholat ha-machanajim je „tanec mezi dvěma tábory.“

Tím vším také pokračuje obraznost „strašlivosti“ Milé, která je jako vojsko pod praporce. Jak to dokládá také poslední verš dnešního oddílu – láska dokáže být také strašlivá a hrozivá (tj. vzbuzující strach!), tak i spoutávat.

Láska totiž de facto bojem je. Bojem proti lidské zkřivené přirozenosti – vlastní v první řadě. Proti přirozenému sobectví a sebestřednosti. Proti lenosti a sebespokojenosti. Proti využívání a zneužívání i „milovaných.“ Nebo hůř: Těch, kteří milují.

Láska je také bojem proti nebytí, neexistenci, smrti, nesmyslu, chaosu, lžím, nepravdám. Tak proti všemu, co je opakem Boha. Tak je bojem Božím proti všemu, co je zlé a nedobré. A k takovému zápasu až boji a válce láska opakovaně burcuje. Ačkoli k lásce naopak burcovat *nelze*!

Oslovení „šulamítka“ zůstává tajemstvím – možná také v pokračování Amínádíba z předchozího verše. Bývá spojováno s Abíšag ze Šúnu (1Kr 1, 3 aj.) – „šúnemankou.“ Tedy k tomuto propojení je zapotřebí změnit text Písně samotný.

Jiní mají toto oslovení za „protějšek“ krále Šalomouna. Tj. že jde o ženu patřící Šalomounovi. Avšak to není odnikud jinud doloženo. A jazykově opět neodpovídá – v takovém případě by odvozením od šelomó mělo být šelomít, nikoli šulammít. Tedy ani teorie o změně punktace (doplnění „kanonickými“ samohláskami), kvůli odvedení pozornosti od mytologických paralel, by na vysvětlení nestačila. Navíc jinde zůstali mytologické a pohanské paralely mnohem zřetelnější zcela bez problémů.

Určitě se nejedná o vlastní jméno, protože v hebr. je napsáno „*ha*-šulammít.“ Toto jakoby anglické „*the*,“ tj. určitý člen, se ke jménům nikdy nedává.

Možná však jde o úmyslně stejně tajemné připodobnění, jako byl pro Milého Amínádíb – aby i Milá byla také zvláště tajemnou – navzdory vší chvále a poznání druhého. Koneckonců že „šulamítka“ *má* znít jako šálóm – pokoj, tedy ideál a cíl lidského života – dobře souzní z Amínádíbem, tj. „vznešeným mého lidu“ (am-í-nádíb).

Stejně jako je možné, že se nám prostě jen nedochoval kontext obou přirovnání.

Verš 2.

Asi nepřekvapuje, že v obraznosti tance se nejprve soustředíme na *nohy* Milé. Úplně stejně ale o překvapení jít *může* – protože poučený čtenář bude správně alespoň tušit, že jde o tanec spíše břišní než např. irský step. Také proto se ze všeho nejvíc

soustředí Milý ve zpěvu chvály na boky, pupek, břicho Milé – a jejich pohyb.

Tak jde určitě také o další úmyslné brojení proti pohanství a kultickým pojetím lásky, intimity, sexu – tak běžné dnes i ve starověku: Milý si nejen, že *nejprve všímá nohou*, ačkoli Milá tančí *břišní tanec*. Ale navíc právě ve spojení s jejíma nohama ji oslovuje *knížecí dcero*.

V tom se nám opět vrací ten zapeklitý Amínádíb, protože „knížecí dcera“ je bat-nádíb = „dcera vznešenosti/vznešených“. Srv. předchozí výklad.

Nemohu také nechat stranou, že soustředění se na nohy Milé doplňuje předchozí chvalozpěv Milého. V něm se držel takřka výhradně hlavy – sestoupil maximálně k hrudi. Tentokrát opěvuje Milou obráceně – od nohou nahoru.

Také proto hned následuje chvála boků Milé. V moderní češtině jde o trochu zapeklitý výraz – kralická „bedra“ jsou snad o něco jasnější. Hebrejšťina však jednoznačně a doslova hovoří o „křivkách horních stehen“ až „zadku,“ hebr. jádech. Jde o stejný termín, který popisuje zranění Jáкова u Jaboku v Gn 32.

Myslím, že je trochu škoda, že i tento moment české překlady trochu prudérně schovávají. Např. anglické a francouzské překládají mnohem přesněji a zemitěji, stejně jako už Septuaginta.

Krása zadku Milé totiž má jistě připomenout nejen oblíbenost této části těla u milenců a partnerů obecně. Ale také upomenout na plodnost, byť ještě potenciální, Milé (kralická „bedra“).

Verš 3.

Obojí ještě více zdůrazňuje také následující verš. Stejně jako Milá opěvovala „pekáč buchet“ na břicho Milého, tak Milý opěvuje „vykrouženost“ pupku a břicha Milé. Nakonec jde o místo na těle, kam se tuk ukládá oběma pohlavím obvykle na prvním místě.

Také v Egyptě jde o část těla i na soškách silně zvýrazňovanou. Ať už okrouhlou prohlubeninou nebo trojúhelníkovým tvarem. Hebr. šór = pupek navíc pravděpodobně souvisí s arabským sirr = tajemství. Zde myšleno na klín, a tak opět

plodnost. Tuto obraznost však nepřetěžujme. Právě proti kultům plodnosti a redukci partnerství a vzájemné lásky na „továrny na děti“ totiž Píseň *brojí*.

S vínem, které nemá chybět ve „vykroužené míse“ břicha Milé, si opět nevíme úplně rady. Základní význam je asi jasný: Štíhlé břicho na ženě skutečně vypadá jako mísa. A pokud by se do něj něco nalilo, pak by to tam, jako v míse, zůstalo (zejm. v pupku samotném!). Jistě jde tedy o zesílení předchozího obrazu.

Důraz na vůni se také vrací opakovaně – stejně jako na kořeněnost (tak doslovný překlad) vína. Koření nakonec obvykle silně voní. Krása Milého i Milé je opakovaně přirovnávána právě k *vůni*, např. kadidla nebo myrhy. A tak k bohoslužbám.

Může jít také o obraz „opilosti“ krásným břichem Milé. Tedy že Milý je jím tak učarován, jakoby popil kořeněného vína, kterého obvykle k „náladičce“ stačí mnohem méně než vína nekořeněného.

Břicho jako stoh pšeničný je pro nás obraz dnes asi nesrozumitelný. Trochu paradoxně, protože „obrostlost liliemi“ stejné části těla je pro nás i dnes naopak srozumitelná.¹ Tím spíš, že nejde o „zarostlé“ břicho, ale spíše „ohraničené“ nebo „obehnané liliemi jako plotem.“

S výkladem však snad porozumíme i břichu jako stohu pšenice: Zřejmě jde o přirovnání *barvy*. V Sýrii byla právě barva *pšenice* považována za barvu lidského těla. Zlatavost na slunci se třpytících stohů pak upomíná na zlatou barvu. Jako tomu bylo s hlavou Milého v předchozí kapitole. Vytrvale tedy znovu a znovu nastupuje vzájemnost lásky a vnímání Milého a Milé.

Což je v této části Písně o to nápadnější, že zjišťujeme, že oběma pohlavím se na tom milovaném líbí vlastně v podstatě to samé.

A samozřejmě jde také o komplikovaný obraz zlata – a tak cennosti, vzácnosti krásného břicha Milé.

Verš 4.

¹ A srv. např. film Obsluhoval jsem anglického krále.

Už na první pohled je také v tomto verši zřejmé, že tradiční alegorický výklad je prostě nesmysl. Čím by byly ňadra na Církvi/člověku? A proč by je Bůh/Kristus obdivoval?

Naopak pokud zůstaneme v očividném rozměru milostné písně, pak žádný problém neexistuje. Ano, Milému se líbí také poprsí Milé. Ach, jaká to neobvyklost, kterou přece nemůžeme v církvi dovolovat? ☺

Tím spíš, když jde o přirovnání a chválu *opakované* – srv. druhou část kapitoly i oddíly předchozí!

Verš 5.

Při chvalozpěvu krásy Milé od nohou vzhůru jsme se tak opět dostali ke krku a hlavě. Tak opět zní chvála hrdla – srv. Pís 4, 4. Opět nejen v tělesné kráse, ale také v obsahu – hrdlo je „centrem“ mluvy. A právě slovem je stvořen celý svět.

Přirovnání ke slonovině je opět v první řadě přirovnáním krásy a vzácnosti užitím drahého materiálu. Může jít opět i o přirovnání skrze barvu – tentokrát bílou.

Stejně srozumitelné je snad další chvála očí Milé – také proto, že se také již poněkolkáté opakuje. Zde skrze rybníky – tj. nádrže na vodu. Tj. že jsou branou „na dno duše,“ která toho obsahuje tolik, jako „rybník.“

Opěvovat krásu nosu jakožto „věže“ nám asi opět připadá spíše bizarní. Zřejmě i zde však jde hlavně o obsah, ne hlavně o formu a tělesnou krásu. Ačkoli i k té podotkněme: Někomu se líbí nosy malé, nikomu zase velké. Věž, tj. nos, zde *zkoumavě* hledí k Damašku. Doslova: „Pozorně sleduje“ až „střeží“ „tvář Damašku.“

Tak se opět vrací běžnost a důležitost tváře – ačkoli zde města. Důležitější však zde tedy nos „střeží“ nebo „pozorně hlídá.“ Pach nám nakonec na člověka mnoho prozradí. A když nám sebemilovanější druhý bude prostě páchnout, těžko dojde na nějakou blízkost. Jak obrácená je však situace, když nám druhý krásně voní!

Damašek je pak důležitým městem kousek za hranicí Zaslíbené země. Tedy že nos střeží člověka také před „exotickými,

cizími vábeními“ (srv. knihu Přísloví!). Ale také tento obraz připomíná, že na světě jsou i jiní lidé, jakkoli zamilovaní můžeme být. Tj. že skutečná láska, protože Boží láska, hranice *nezná*.

Verš 6.

Hlava tyčící se jako hora Karmel je nám opět naopak obrazem spíše srozumitelným. Protože jde o hlavu hrdě, ale ne pyšně (!), vztyčenou. Tj. neschoulenou, zbaběle *neskrčenou* mezi rameny, *neschovávající se*. Vždyť jak odvážně Milá opakovaně v Písni jedná!

Hora Karmel je také opakovaně opěvována pro svou krásu (srv. např. Iz 35, 20 nebo Am 1, 2). Je také místem zápasu Elijáše s baalovskými kněžími. Což je hluboký a silný obraz důstojnosti, věrnosti a bezúhonnosti Milé. Tam totiž Eliáš stál jako *poslední a zcela sám* proti mašinérii královny Jezabel a stovkám pohanských kněží baalovského kultu (1Kr 18).

Tak jde opět o velmi silný obraz jedinečnosti a krásy Milé. Ale právě *ne hlavně* tělesnou, ale duševní a duchovní, náboženskou a osobnostní. Je jako Eliáš, který se nevzdal ani proti (v lidských očích) neporazitelné přesile!

Přirovnání vlasů k purpurové barvě je nám naopak opět asi spíše cizí. Díky Bohu se nám však dochovaly zmínky o vplétání červených a purpurových proužků do vlasů bohatých žen a dívek. Také se nám dochovala soška Ištar, která má vlasy červené.

Vzhledem k vzácnosti takové barvy jde tedy opět o přirovnání k něčemu drahému, cennému, vzácnému (sůl nad zlato?). Hlouběji jde o obraz paradoxně ve starověku známý – bohaté dívky si skutečně takto vlasy zdobily – vlastně podobně jako ženy i dnes – různými barevnými pruhy.

Spoutanost krále *má* být dvojznačná. Na jednu stranu je Milý jistě rád, že je jakoby spoután krásou těla i duše i víry Milé. Na druhou stranu je takové okouzlení, učarování, zamilování nebezpečné (srv. Pís 6, 5 a knihu Přísloví). Nejen pro člověka v již partnerském vztahu, ale také pro snadnou manipulovatelnost takto „zabouchlého“ člověka.

Tím hůř, když jde o krále. Vzpomeňme právě třeba na Davida a Šalomouna (šulamítka!). Ale snadno najdeme doklady i z historie velmi nedávné, kdy se např. ženatý premiér dal okouzlit, a tak spoutat, jinou ženou.

Závěr

Geografická přirovnání dnešní kapitoly jakoby „obepínají“ celou Zaslíbenou zemi. Tedy opět jde o nenápadný obraz, v němž Milý přirovnává Milou k Božímu daru Zaslíbené země. Tedy domoviny, bezpečného prostoru, který bez Boha prostě není.

Jak to právě Israelci a Židé prožívají většinu svých předlouhých dějin.

Píseň: NEZ706 – Důvěřuj se v Pána, ó duše má + **modlitba**
Páně

Rozhovor